

МЕТОДИКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ НА БАЛАНСИРАЩАТА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

Приета от Комисията за енергийно и водно регулиране, обн., ДВ, бр. 37 от

26.04.2024 г., в сила от 01.05.2024 г.

I. Общи положения

Чл. 1. Настоящата методика урежда начина за определяне на цената на балансиращата електрическа енергия за регулиране нагоре и надолу, както и за реализиран енергиен излишък и недостиг.

Чл. 2. Методиката е разработена с оглед формулиране на стандартни и прозрачни правила при формирането на цената на балансиращата енергия, която следва да се заплаща на независимия преносен оператор от координаторите на балансиращи групи (КБГ) и търговските участници, които отговарят за небалансите на своите обекти като координатор на балансираща група.

Чл. 3. Системата за остойностяване на небалансите има следните установени означения, вземайки предвид, че има промяна в енергията от гледна точка на електроенергийната система:

1. Предложенията за регулиране нагоре декларираят възможност за отдаване на електрическа енергия към мрежата или потребление на по-малко електрическа енергия и затова имат положителен знак, докато предложенията за регулиране надолу декларираят възможност за намаление на отдаваната електрическа енергия към мрежата или потребление на повече електрическа енергия и затова имат отрицателен знак;

2. Излишък на координатор на балансираща група означава, че участниците в групата отдават повече или ползват по-малко електрическа енергия от електроенергийната мрежа, отколкото е посочено в последния валидиран търговски график и има положителен знак в този документ;

3. Недостиг на координатор на балансираща група означава, че участниците в групата, отдават по-малко или ползват повече електрическа енергия от електроенергийната мрежа, отколкото е посочено в последния валидиран търговски график и има отрицателен знак в този документ;

4. Положителни цени за регулиране нагоре – водят до финансов поток към доставчика на балансиращи услуги (независимият преносен оператор извършва плащания към ДБУ);

5. Отрицателни цени за регулиране нагоре – водят до финансов поток от доставчика на балансиращи услуги (ДБУ извършва плащания към независимия преносен оператор);

6. Положителни цени за регулиране надолу – водят до финансов поток към независимия преносен оператор от доставчика на балансиращи услуги (ДБУ извършва плащане към независимия преносен оператор);

7. Отрицателни цени за регулиране надолу – водят до финансов поток към доставчика на балансиращи услуги (независимият преносен оператор извършва плащания към ДБУ).

II. Ценови механизъм

Чл. 4. Цената на балансираща енергия се определя чрез използването на метода „Pay as Clear“, което означава, че за целите на изчислението на цените се вземат най-ниските цени при активиране на предложения за регулиране надолу и най-високите цени при активиране на предложения за регулиране нагоре.

Чл. 5. (1) За всеки период на сетълмент s , независимият преносен оператор определя общия сумарен небаланс в електроенергийната система на Р България по формулата:

$$CH_s = \sum KENH_s^+ + \sum KENH_s^-$$

където:

CH_s е сумарният небаланс в електроенергийната система на Р България за период на сетълмент s ;

$\sum KENH_s^+$ е сумата от всички положителни нетни небаланси на всички търговски участници в електроенергийната система за период на сетълмент s ;

$\sum KENH_s^-$ е сумата от всички отрицателни нетни небаланси на всички търговски участници в електроенергийната система за период на сетълмент s .

(2) Когато $CH_s > 0$, електроенергийната система е била в излишък и в този случай независимият преносен оператор определя цена $ЦЕИ_s$.

(3) Когато $CH_s < 0$, електроенергийната система е била в недостиг и в този случай независимият преносен оператор определя цена $ЦЕН_s$.

Чл. 6. В Таблица 1 са посочени посоката на сумарния небаланс в електроенергийната система, позициите на небаланса на координатор на балансираща група, цената на балансиращата енергия и посоката на плащане:

Таблица 1

Период на сетълмент	Позиция на небаланса на КБГ	Цена на балансираща енергия	Посока на плащане
$CH_s > 0$	НЕДОСТИГ на КБГ	$ЦЕИ_s \geq 0$	КБГ → НПО
		$ЦЕИ_s < 0$	НПО → КБГ
	ИЗЛИШЪК на КБГ	$ЦЕИ_s \geq 0$	НПО → КБГ
		$ЦЕИ_s < 0$	КБГ → НПО

Период на сетълмент	Позиция на небаланса на КБГ	Цена на балансираща енергия	Посока на плащане
$CH_s < 0$	НЕДОСТИГ на КБГ	$ЦЕН_s \geq 0$	КБГ → НПО
		$ЦЕН_s < 0$	НПО → КБГ
	ИЗЛИШЪК на КБГ	$ЦЕН_s \geq 0$	НПО → КБГ
		$ЦЕН_s < 0$	КБГ → НПО

Чл. 7. Цените за излишък и недостиг ($ЦЕИ_s$ и $ЦЕН_s$) са винаги равни и могат да бъдат както с положителни, така и с отрицателни стойности.

Чл. 8. (1) $ЦЕИ_s$ и $ЦЕН_s$ за всеки период на сетълмент s се определят в четири последователни изчислителни етапа съгласно ал. 2 – 5.

(2) В първи етап се изчисляват цените за излишък и недостиг като среднопретеглена стойност на всички активирани източници от регулиране за период на сетълмент s , като:

1. цената за излишък за период на сетълмент s се изчислява по следната формула:

$$ЦИ_s = \frac{(\sum KEABP_s^- * ЦЕМ_{KEABP_s}^-) + (\sum KEPBP_s^- * ЦЕМ_{KEPBP_s}^-) + (\sum KEP33_s^- * ЦЕМ_{KEP33_s}^-)}{\sum KEABP_s^- + \sum KEPBP_s^- + \sum KEP33_s^-}$$

където:

$\sum KEABP_s^-$ е сумарното количество енергия за регулиране надолу, активирано от

автоматично вторично регулиране на честота и обменните мощности от общеевропейската платформа за балансираща енергия PICASSO и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу за период на сетълмент s за покриване на небалансите в националната пазарна зона, MWh ;

$ЦЕМ_{KEABP_s}^-$ е най-ниската цена на предложение за балансиране надолу от автоматично вторично регулиране на честота и обменните мощности, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия PICASSO и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу за покриване на небалансите в националната пазарна зона, $лв/MWh$;

$\sum KEBP_s^-$ е сумарното количество енергия за регулиране надолу, активирано от ръчно вторично регулиране на честота и обменните мощности от общеевропейската платформа за балансираща енергия MARI и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу за период на сетълмент s за покриване на небалансите в националната пазарна зона, MWh ;

$ЦЕМ_{KEBP_s}^-$ е най-ниската цена на предложение за балансиране надолу от ръчно вторично регулиране на честота и обменните мощности, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия MARI и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу за покриване на небалансите в националната пазарна зона, $лв/MWh$;

$\sum KEP33_s^-$ е сумарното количество енергия за регулиране надолу, активирано от резерв за заместване от общеевропейската платформа за балансираща енергия TERRE и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу за период на сетълмент s за покриване на небалансите в националната пазарна зона, MWh ;

$ЦЕМ_{KEP33_s}^-$ е най-ниската цена на предложение за балансиране надолу, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия TERRE и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу за покриване на небалансите в националната пазарна зона, $лв/MWh$.

2. цената за недостиг за период на сетълмент s се изчислява по следната формула:

$$ЦН_s = \frac{(\sum KEABP_s^+ * ЦЕМ_{KEABP_s}^+) + (\sum KEBP_s^+ * ЦЕМ_{KEBP_s}^+) + (\sum KEP33_s^+ * ЦЕМ_{KEP33_s}^+)}{\sum KEABP_s^+ + \sum KEBP_s^+ + \sum KEP33_s^+}$$

където:

$\sum KEABP_s^+$ е сумарното количество енергия за регулиране нагоре, активирано от автоматично вторично регулиране на честота и обменните мощности от общеевропейската платформа за балансираща енергия PICASSO и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре за период на сетълмент s за покриване на небалансите в националната пазарна зона, MWh ;

$ЦЕМ_{KEABP_s}^+$ е най-високата цена на предложение за балансиране нагоре от автоматично вторично регулиране на честота и обменните мощности, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия PICASSO и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре за покриване на небалансите в националната пазарна зона, $лв/MWh$;

$\sum KEBP_s^+$ е сумарното количество енергия за регулиране нагоре, активирано от ръчно вторично регулиране на честота и обменните мощности от общеевропейската платформа за балансираща енергия MARI и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре за период на сетълмент s за покриване на небалансите в националната пазарна зона, MWh ;

$ЦЕМ_{KEBP_s}^+$ е най-високата цена на предложение за балансиране нагоре от ръчно вторично регулиране на честота и обменните мощности, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия MARI и/или от локален

приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре за покриване на небалансите в националната пазарна зона, *лв/MWh*;

$\sum KEP33_s^+$ е сумарното количество енергия за регулиране нагоре, активирано от резерв за заместване от общоевропейската платформа за балансираща енергия TERRE и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре за период на сетълмент s за покриване на небалансите в националната пазарна зона, *MWh*;

$CEM_{KEP33_s}^+$ е най-високата цена на предложение за балансиране нагоре, активирано за период на сетълмент s от общоевропейската платформа за балансираща енергия TERRE и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре за покриване на небалансите в националната пазарна зона, *лв/MWh*.

3. ако за период на сетълмент s няма активирани източници на регулиране:

а) цената за излишък се определя по следния начин:

$$CI_s = \max CEM_{KEABP_s}^-$$

където:

$\max CEM_{KEABP_s}^-$ е най-високата цена на предложение за балансиране надолу в приоритетния списък на предложения за регулиране надолу от автоматично вторично регулиране на честота и обменните мощности за период на сетълмент s , *лв/MWh*;

б) цената за недостиг се определя по следния начин:

$$CH_s = \min CEM_{KEABP_s}^+$$

където:

$\min CEM_{KEABP_s}^+$ е най-ниската цена на предложение за балансиране нагоре в приоритетния списък на предложения за регулиране нагоре от автоматично вторично регулиране на честота и обменните мощности за период на сетълмент s , *лв/MWh*.

(3) Във втори етап се изчислява индексът на цените на пазарен сегмент „в рамките на деня“ (ПРД) на БНЕБ, както следва:

1. при изчисляването на среднопретеглена цена на ПРД се вземат предвид всички сключени сделки от 15-минутните и часови продукти на екраните за непрекъснатата търговия с електрическа енергия на ПРД за всеки сетълмент период s ;

2. количествата, търгувани от 15-минутните продукти и часовите продукти на екраните за непрекъснатата търговия за всеки сетълмент период s се сумират и ако сборът надвишава 100 MW за всеки сетълмент период s , се установява минимална разлика от 25%, но не по-малко от 10 лв., като в случай, че $KEID_{15',s} + KEID_{1H,s} > 100 MW$, се определя

$$CID_s = \frac{(KEID_{15',s} * CID_{15',s}) + (KEID_{1H,s} * CID_{1H,s})}{KEID_{15',s} + KEID_{1H,s}}$$

където:

$KEID_{15',s}$ е търгуван обем на 15-минутните продукти за период на сетълмент s , *MWh*;

$CID_{15',s}$ е среднопретеглената цена на 15-минутни продукти за период на сетълмент s , *лв/MWh*;

$KEID_{1H,s}$ е търгуван обем на часовите продукти за период на сетълмент s , *MWh*;

$CID_{1H,s}$ е среднопретеглената цена на часовите продукти за период на сетълмент s , *лв/MWh*,

като:

а) когато $CH_s > 0$, се определя цена $CIIID_s = CID_s - \max(10\text{лв}, |CID_s| * 0.25)$;

б) когато $CH_s < 0$, се определя цена $CIIID_s = CID_s + \max(10\text{лв}, |CID_s| * 0.25)$.

(4) В трети етап, ако сумарният небаланс CH_s в електроенергийната система на Р България за период на сетълмент s надхвърля ± 50 MWh, цените за излишък и недостиг се умножават с коефициент Kp_s , изчислен по следната формула:

$$Kp_s = \frac{|CH_s|}{50}$$

като:

1. в случай, че $CH_s > 0$, се определя $ЦИрез_s = -Kp_s * |ЦИ_s|$

2. в случай, че $CH_s < 0$, се определя $ЦНрез_s = Kp_s * |ЦН_s|$

(5) Цените за излишък и недостиг се определят окончателно в четвърти етап по следния начин:

1. в случай, че $CH_s > 0$, се определя окончателна цена за излишък за период на сетълмент s по формулата:

$$ЦЕИ_s = \min (ЦИ_s; ЦИ/D_s; ЦИрез_s), \text{ като } ЦЕИ_s = ЦЕН_s$$

2. в случай, че $CH_s < 0$, се определя окончателна цена за недостиг за период на сетълмент s по формулата:

$$ЦЕН_s = \max (ЦН_s; ЦН/D_s; ЦНрез_s), \text{ като } ЦЕН_s = ЦЕИ_s$$

Чл. 9. Нетната стойност на дневния сетълмент на доставчик на балансиращи услуги (НСДСДБУ_b) се определя по формулата:

$$\begin{aligned} \text{НСДСДБУ}_b = & \left(\left(\sum \text{КЕАВР}_s^+ * \text{ЦЕМ}_{\text{КЕАВР}_s}^+ \right) + \left(\sum \text{КЕРВР}_s^+ * \text{ЦЕМ}_{\text{КЕРВР}_s}^+ \right) \right. \\ & \left. + \left(\sum \text{КЕРЗЗ}_s^+ * \text{ЦЕМ}_{\text{КЕРЗЗ}_s}^+ \right) \right) \\ & + \left(\left(\sum \text{КЕАВР}_s^- * \text{ЦЕМ}_{\text{КЕАВР}_s}^- \right) + \left(\sum \text{КЕРВР}_s^- * \text{ЦЕМ}_{\text{КЕРВР}_s}^- \right) \right. \\ & \left. + \left(\sum \text{КЕРЗЗ}_s^- * \text{ЦЕМ}_{\text{КЕРЗЗ}_s}^- \right) \right) \end{aligned}$$

където:

$\text{ЦЕМ}_{\text{КЕАВР}_s}^+$ е най-високата цена на предложение за балансиране нагоре от автоматично вторично регулиране на честота и обменните мощности, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия PICASSO и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре, лв/MWh;

$\text{ЦЕМ}_{\text{КЕРВР}_s}^+$ е най-високата цена на предложение за балансиране нагоре от ръчно вторично регулиране на честота и обменните мощности, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия MARI и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре, лв/MWh;

$\text{ЦЕМ}_{\text{КЕРЗЗ}_s}^+$ е най-високата цена на предложение за балансиране нагоре, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия TERRE и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране нагоре, лв/MWh;

$\text{ЦЕМ}_{\text{КЕАВР}_s}^-$ е най-ниската цена на предложение за балансиране надолу от автоматично вторично регулиране на честота и обменните мощности, активирано за период на сетълмент s от общеевропейската платформа за балансираща енергия PICASSO и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу, лв/MWh;

$ЦЕМ_{КЕРВР_s}^-$ е най-ниската цена на предложение за балансиране надолу от ръчно вторично регулиране на честота и обменните мощности, активирано за период на сетълмент s от общоевропейската платформа за балансираща енергия MARI и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу, $лв/MWh$;

$ЦЕМ_{КЕРЗЗ_s}^-$ е най-ниската цена на предложение за балансиране надолу, активирано за период на сетълмент s от общоевропейската платформа за балансираща енергия TERRE и/или от локален приоритетен списък на предложения за регулиране надолу, $лв/MWh$.

Чл. 10. (1) Разходите на независимия преносен оператор за закупуване на балансираща енергия за регулиране нагоре и надолу се компенсират от приходите от цените за балансираща енергия за излишък и недостиг, които операторът получава от кординаторите на балансиращи групи.

(2) Финансови дефицити или излишъци за независимия преносен оператор се докладват пред Комисията ежемесечно по утвърден от Комисията образец.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Считано от датата на влизане в сила на методиката до датата, на която независимият преносен оператор се присъедини ефективно към европейската платформа за автоматично вторично регулиране на честотата и обменните мощности PICASSO съгласно Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията от 23 ноември 2017 г. за установяване на насоки за електроенергийното балансиране:

1. $ЦЕМ_{КЕАВР_s}^+ = ЦЕМ_{КЕРВР_s}^+ = ЦЕМ_{КЕРЗЗ_s}^+ = \max(ЦЕМ_{КЕАВР_s}^+; ЦЕМ_{КЕРВР_s}^+; ЦЕМ_{КЕРЗЗ_s}^+)$;
2. $ЦЕМ_{КЕАВР_s}^- = ЦЕМ_{КЕРВР_s}^- = ЦЕМ_{КЕРЗЗ_s}^- = \min(ЦЕМ_{КЕАВР_s}^-; ЦЕМ_{КЕРВР_s}^-; ЦЕМ_{КЕРЗЗ_s}^-)$.

§ 2. Методиката е приета на основание чл. 21, ал. 1, т. 11 от Закона за енергетиката с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране по Протокол № 108 от 22.04.2024 г., т. 1, и влиза в сила от 1 май 2024 г.